

SWOT ANALIZA VELEUČILIŠTA U RIJECI

SNAGE

Veleučilište u Rijeci (u daljnjem tekstu Veleučilište) visokoškolska je institucija na kojoj se izvode stručni studiji iz područja tehničkih, biotehničkih i društvenih znanosti te ta raznolikost čini našu snagu. Dio studijskih programa prepoznat je na nivou Republike Hrvatske kao jedinstven: preddiplomski stručni studiji Telematika i Održivi agroturizam te specijalistički diplomski stručni studij Promet. Slično vrijedi i za preddiplomski i specijalistički diplomski stručni studij Sigurnost na radu, preddiplomski stručni studij Mediteranska poljoprivreda te preddiplomski i specijalistički diplomski stručni studij Vinarstvo jer je istovrsnih ili sličnih studijskih program izuzetno malo.

Raznolikost studijskih programa, od kojih je većina u STEM području, rezultirala je i kvalificiranim vlastitim nastavnicima iz različitih stručnih odnosno znanstvenih područja te njihovim angažmanom u strukovnim asocijacijama. Osim toga, u naše nastavne procese uključen je i značajan broj stručnjaka iz prakse (u ulozi nastavnika – vanjskih suradnika koji održavaju redovitu nastavu, ali i sudjeluju u radu nekih povjerenstava ili kao gostujući predavači za pojedine stručne teme). Kako naši studenti imaju i visoki udio stručne prakse u svome studentskom opterećenju, sve navedeno utječe na kvalitetu stručnih kompetencija koje se stječu tijekom studiranja na Veleučilištu.

U posljednje vrijeme je i sve veći broj inozemnih profesora koji kroz programe mobilnosti dolaze na našu instituciju držati predavanja iz područja u kojima su eksperti.

Na razini institucije značajno se ulaže u profesionalni razvoj nastavnika (osigurana su godišnja sredstva za objavu radova, odlaske na konferencije, stručna usavršavanja, participaciju u troškovima doktorskih studija itd.), te razvoj andragoških kompetencija (održavaju se radionice iz područja metodičko-didaktičkih vještina, korištenja ICT tehnologije u obrazovanju i sl.). I nenastavni zaposlenici imaju mogućnost stručnog usavršavanja. Potiče se međunarodna mobilnost svih zaposlenika koja je zadnjih godina u stalnom porastu.

Osim nastavnika, Veleučilište kontinuirano ulaže i u opremu koja je studentima na raspolaganju; uređuju se laboratoriji te nabavlja nova računalna oprema i računalni programi; vodi se briga o organizaciji nastave i prilagodbi potpunih procesa studentskim potrebama posebno izvanrednim studentima i studentima s invaliditetom (knjižnica, studentska referada, pravna podrška, informacije o mogućnostima za mobilnost itd.). Osim toga, studentske organizacije na Veleučilištu su izuzetno aktivne te im se daje stručna, organizacijska i financijska podrška.

Prethodno navedene snage vjerojatno su važan činitelj vrlo visokog zadovoljstva studenata nastavom (rezultati studentske ankete) i studiranjem na Veleučilištu u Rijeci (rezultati anketiranja diplomiranih studenata). Osim toga, razvijamo i partnerski odnos sa studentima; uključeni su u sva veleučilišna tijela i u procese donošenja odluka te su nam njihovi prijedlozi i mišljenja posebno važno i čine osnovu za daljnja djelovanja.

Općenito, na institucionalnoj razini, može se istaknuti veliki broj ugovora o suradnji s poslovnim subjektima (više od 60), veliki broj bilateralnih ugovora s inozemnim visokoškolskim institucijama (oko 40), aktivna suradnja s posebno Primorsko-goranskom županijom; zatim orijentacija uprave razvoju kulture kvalitete i certifikati kvalitete koji potvrđuju angažman Veleučilišta ka kontinuiranim poboljšanjima; vlastita izdavačka djelatnost te indeksirani Zbornik Veleučilišta u priznatima bazama časopisa; značajan angažman naših nastavnika i studenata u društveno odgovornim aktivnostima; certificiran program cjeloživotnog učenja od strane nadležnog ministarstva (kao dio razvoja dopunske djelatnosti Veleučilišta), stečeno iskustvo kroz realizirane projekte itd.

SLABOSTI

Iako Veleučilište u Rijeci ima kvalificirane zaposlenike, brze promjene u okruženju nameću potrebu kontinuiranog dodatnog osposobljavanja nastavnika u različitim područjima. Potrebno je dodatno intenzivirati takve edukacije te proširiti područja iz kojih se izvode. Osim toga, teško pronalazimo nove zaposlenike (prvenstveno nastavnike) iz STEM područja (što je povezano s trenutnim stanjem na tržištu rada). Nailazimo na poteškoće i kod pronalaženja vanjskih suradnika jer su stručnjaci takvih profila već značajno angažirani u privatnom sektoru ili odlaze raditi u inozemstvo. Osim toga, plaće zaposlenika u državnim institucijama visokog obrazovanja su definirane zakonskom regulativom (i daleko ispod tržišnih), a mogućnosti za motivacijsko nagrađivanje su ograničene. To utječe i na otpor (nemotiviranost) dijela zaposlenika promjenama i prilagodbi *tržišnoj orijentaciji* Veleučilišta koja je nužna da bismo bili prepoznati i opstali u današnjim uvjetima visoke konkurencije te načina financiranja i regulatornih zahtjeva u području visokog obrazovanja. Iako se zaposlenike pokušava cjelovito informirati o svakoj promjeni, omogućiti im dodatnu edukaciju ako je to potrebno, te na sve dostupne načine olakšati prihvaćanje i implementaciju promjena, kod dijela zaposlenika primjetna je želja održavanja *status quo* što dovodi do usporavanja procesa. Sve prethodno navedeno povremeno utječe na nedostatnu motiviranost dijela zaposlenika za uključivanje u dodatne aktivnosti koje bi mogle doprinijeti instituciji na različite načine.

Veći dio studijskih programa Veleučilišta je diferenciran i prepoznatljiv na tržištu, ali dio studijskih programa je vrlo sličan programima iz okruženja i potrebno je dodatno poraditi na njihovoj prepoznatljivosti. Cjelovitim revidiranjem takvih studijskih programa i njihovim akreditiranjem moglo bi se doprinijeti njihovoj atraktivnosti. Dinamika cjelovitih revizija nije zadovoljavajuća i treba ju ubrzati (iako su procesi započeti i inicijalni dio posla je već odrađen). Osim toga, postoje i neiskorišteni kapaciteti za međuinstitucionalnu suradnju na nacionalnoj i međunarodnoj razini (unatoč velikom broju bilateralnih sporazuma) kojima bismo mogli doprinijeti još kvalitetnijem razvoju svojih kurikuluma. Navedeno se nadovezuje i na problem trenda pada broja upisanih studenata koji se očekuje i u budućim upisnim razdobljima. Iako se to još nije odrazilo na financijsku situaciju Veleučilišta, ako se ovakav trend nastavi i u budućnosti, sigurno će biti vidljiv i u mogućnostima ulaganja u različite aspekte razvoja Veleučilišta.

Orijentacija Uprave je na kvalitetne i prepoznatljive studijske programe kojima ćemo osigurati upis dovoljnog broja studenata, ali konkretne aktivnosti na operativnim razinama ne prate traženu dinamiku promjena.

Veleučilište nema vlastiti prostor već je prostor koji koristi, na svim lokacijama, prostor u najmu što onemogućuje dovoljnu fleksibilnost i potencijalno može predstavljati ograničenje u daljnjem razvoju te u pribavljanju financijskih sredstava iz europskih fondova u svrhu opremanja prostora.

Veleučilište je u posljednje vrijeme značajno razvilo svoju prisutnost u medijima i na društvenim mrežama, ali smatramo da je vidljivost Veleučilišta još uvijek nedovoljna. Nije koncipiran cjeloviti ciljani marketinški pristup koji bi nam omogućio veću vidljivost i prepoznatljivost niti sustavno praćenje karijera naših diplomiranih studenata (kontakti u cilju promidžbe ali i povratnih informacija za poboljšanje studijskih programa).

PRILIKE

Poslovni subjekti u okruženju, ali i visokoškolske institucije u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji iskazuju sve veći interes za suradnju. Poslovni subjekti danas su prvenstveno motivirani uočavanjem studenata s potencijalom još tijekom studiranja, a studentima to omogućuje pronalazak budućeg poslodavca još tijekom studiranja. Osim toga, takva vrsta suradnje omogućava i transfer znanja u oba smjera (između obrazovnih i poslovnih institucija), promociju svih dionika, razvoj potencijala za rad na zajedničkim projektima te ostale potencijalne koristi. U tom kontekstu orijentacija k razvijanju suradnje s našim diplomiranim studentima koji su ostvarili respektabilne (poduzetničke) karijere može biti dodatno korisna.

Na razini stratejske orijentacije većine visokoškolskih institucija ističe se važnost međusobne suradnje s krajnjim ciljem povećavanja kvalitete i konkurentnosti te obrazovanja koje će biti globalno prepoznato i vrednovano. Zajednički projekti, umrežavanje i suradnja ističu se ključnim dijelom europskog stratejskog opredjeljenja u području visokog obrazovanja.

Jedinice lokalne uprave i samouprave mogu na različite načine podržavati rad Veleučilišta: suradnjom na inoviranju/kreiranju studijskih programa, odnosno programima cjeloživotnog obrazovanja sukladno njihovim potrebama; pokretanjem zajedničkih projekata na različitim razinama; osiguravanjem nastavne baze za specifična područja; pružanjem podrške u osiguravanju prostornih uvjeta i mnogih drugih (primjer dobre prakse je suradnja s Centrom za poljoprivredu i ruralni razvoj Primorsko-goranske županije u području stručnog studijskog programa Održivi agroturizam).

S obzirom na brze promjene na tržištu rada u smislu traženih kompetencija raste potražnja za kratkim, ciljanim obrazovnim programima u specifičnim područjima (cjeloživotno obrazovanje). S obzirom na to da je Veleučilište u Rijeci multidisciplinarna institucija otvorene su mogućnosti za kreiranje takvih programa u različitim područjima te interdisciplinarno.

Sredstva europskih fondova izvor su mogućeg financiranja razvojnih projekata Veleučilišta u Rijeci (programi obrazovanja, internacionalizacija obrazovanja itd.). U područjima složenih projekata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, Veleučilište sa svojim stručnim kadrovima u različitim područjima sigurno može predstavljati poželjnog dionika.

S obzirom na dinamiku na tržištu poslovni subjekti trebaju prilagodljive zaposlenike koji će brzo savladavati poslovne izazove i usvajati potrebne kompetencije. U tom kontekstu stručno visokoškolsko obrazovanje trebalo bi biti poligon za obrazovanje visokoškolskih kadrova koji

će sa svojim konkretnim stručnim znanjima zadovoljavati potrebe današnjih poslodavaca. Tu je prilika za Veleučilište u Rijeci koje se kroz 20 godina djelovanja već dokazalo kao visokoškolska institucija čiji diplomirani studenti ostvaruju zapažene karijere. Postoji prostor kroz kontinuirano revidiranje sadržaja studijskih programa odnosno kolegija za brži prijenos novih zahtjeva tržišta rada u obrazovne sadržaje. Brzo implementiranje novih tehnoloških trendova u nastavnom procesu može proces poučavanja učiniti još dostupnijim i atraktivnijim.

Za mlade ljude u regiji, iz država koje nisu dio Europske unije, stjecanje diplome u Republici Hrvatskoj daje mogućnost zapošljavanja na punom širem području. Uz nepostojanje jezične barijere te s obzirom na atraktivnu lokaciju Veleučilišta u Rijeci to je potencijalno prilika za privlačenje većeg broja stranih studenata iz regije ili studenata iz hrvatske dijaspore. Tome doprinosi i imigracija mladih ljudi iz regije u potrazi za poslom u Republici Hrvatskoj. Širenje baze studenata Veleučilišta na šire regionalno područje moglo bi ublažiti posljedice negativnih upisnih trendova.

PRIJETNJE

Percepcija stručnih studija kao inferiornijih u odnosu na sveučilište (posebice u trenutku kada je baza potencijalnih studenata sve manja) značajno negativno utječe na našu atraktivnost. Iako već 20 godina postojimo kao dio sustava visokog obrazovanja još uvijek naše kvalifikacije nisu dovoljno prepoznate na tržištu rada, ali ni u zakonskoj regulativi (npr. Zakon o državnom inspektoratu koji ne prepoznaje kvalifikaciju našeg specijaliste inženjera sigurnosti i zaštite na poslovima inspektora rada), a sigurno je negativno na percepciju javnosti utjecala i ocjena ustavnosti prijedloga Zakona o hrvatskom kvalifikacijskom okviru.

Demografski trendovi u Hrvatskoj (ali i cijeloj Europi) utječu na značajno smanjivanje baze novih studenata. Osim toga, trend emigracije našeg mladog stanovništva u zemlje EU te slobodno kretanje u području visokog obrazovanja EU koje omogućuje našim mladim ljudima studiranje na europskim visokim učilištima, dodatno smanjuje broj potencijalnih studenata. Smanjen je interes za izvanredne studije, na što dijelom utječe zasićenost lokalnog tržišta, ali i svi prethodno navedeni činitelji uključujući nezaposlenost i emigraciju mlađeg radno sposobnog stanovništva. Uz povećanu konkurenciju javnih i privatnih visokoškolskih ustanova koje izvode stručne studije i fakulteti počinju uključivati stručnu praksu u svoje studijske programe te time gubimo inicijalnu konkurentsku prednost u tome području.

Globalno nestabilna politička situacija i terorizam negativno utječu na iskorištavanje opsežnih mogućnosti studentske mobilnosti koja postoji u sklopu ERASMUS programa. Iako ulažemo značajne napore u promoviranje međunarodne mobilnosti, uočavamo opadanje interesa uzrokovano osjećajem nesigurnosti.

Kako je već navedeno, Veleučilište nema vlastiti prostor već je prostor koji koristi na svim lokacijama prostor u najmu što nosi rizik promjene uvjeta najma od strane najmodavaca, ali i ovisnost o njihovoj suglasnosti u slučaju potrebe za dodatnom investicijom.

U financijskom smislu, iz okruženja su nam dodatne prijetnje: povećanje troškova života, visoka cijena i brzina zastarijevanja posebno informacijske tehnologije, promjene u načinu financiranja temeljne djelatnosti od strane nadležnog Ministarstva i sl.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Raznolikost studijskih programa u različitim znanstvenim područjima (tehničkom, biotehničkom i društvenom području) • Prepoznatljivost i jedinstvenost većeg dijela studijskih programa • Kvalificirani nastavnici iz različitih stručnih i znanstvenih područja • Sustavna briga o profesionalnom razvoju nastavnog i nenastavnog osoblja • Visoka ocjena zadovoljstva studenata kvalitetom nastave po kolegijima • Visoka ocjena kvalitete studijskih programa od strane diplomiranih studenata • Uključenost zaposlenika u strukovne organizacije • Uključenost velikog broja stručnjaka iz prakse u nastavni proces (vanjski suradnici i gostujući predavači) • Međunarodna mobilnost osoblja (dolazna i odlazna) • Značajan udio praktične nastave u studentskom opterećenju i terenska nastava • Korištenje sustava za e-učenje • Prilagođena organizacija nastavnih procesa izvanrednim studentima • Aktivan razvoj prilika za studentsku mobilnost • Aktivne studentske organizacije • Partnerski odnos sa studentima • Atraktivna lokacija i prometna povezanost • Kontinuirano ulaganje u opremu sukladno vanjskim i unutarnjim zahtjevima (laboratoriji, računalna oprema, softveri i sl.) • Suradnja s poslovnim subjektima, domaćim i međunarodnim visokoobrazovnim institucijama • Suradnja s lokalnom zajednicom • Kultura kvalitete i certifikati kvalitete • Promidžba na društvenim mrežama • Vlastita izdavačka djelatnost • Indeksirani Zbornik Veleučilišta u Rijeci • Razvoj programa cjeloživotnog obrazovanja • Društveno odgovorni angažman naših zaposlenika i studenata 	<ul style="list-style-type: none"> • Dinamika dodatnog osposobljavanja nastavnog kadra u različitim područjima (nove metode poučavanja i ocjenjivanja, korištenja tehnologije npr. e-učenje, znanje stranih jezika i sl.) s obzirom na brzinu promjena u okruženju • Otežana mogućnost zapošljavanja novih nastavnika iz STEM područja • Motiviranost zaposlenika na dodatan angažman povezano s nedovoljnom mogućnošću prikladne stimulacije (ograničena postojećom regulativom) • Otpor dijela zaposlenika uvođenju promjena i prilagodbi <i>tržišnoj orijentaciji</i> veleučilišta • Dinamika revidiranja studijskih programa • Nedovoljna diferenciranost dijela studijskih programa u odnosu na slične studije u okruženju • Pad broja upisanih studenata • Sustavnost praćenja zapošljivosti i karijera naših diplomiranih studenata • Prostorna ograničenja – nedostatak vlastitog prostora • Nedovoljna promidžba (nedovoljna medijska prisutnost) • Iskorištenost kapaciteta za međuinstitucionalnu suradnju na nacionalnoj i međunarodnoj razini
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Spremnost poslovnih subjekata na suradnju s visokoškolskim institucijama u realizaciji stručne prakse i drugim oblicima suradnje • Opća orijentacija visokoškolskih institucija (domaćih i međunarodnih) na suradnju 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak specifičnog profila potencijalnih zaposlenika (nastavnika) na tržištu rada (STEM područje) • Percepcija stručnih studija kao inferiornijih u odnosu na sveučilišne studije

<p>(programi mobilnosti, različiti projekti, združeni studijski programi itd.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spremnost jedinica lokalne uprave i samouprave na suradnju u različitim područjima interesa • Potražnja za kratkim, ciljanim, specijaliziranim programima obrazovanja (tečajevi, programi cjeloživotnog obrazovanja, učenje na daljinu i sl.) • Dostupnost sredstava EU fondova za djelatnost visokog obrazovanja (za financiranje opreme, razvoj studijskih programa, edukaciju zaposlenika, internacionalizaciju i druga područja razvoja) • Dostupnost različitih lokalnih, regionalnih i nacionalnih projekata • Razvoj suvremene tehnologije u funkciji osuvremenjivanja odnosno potpore nastavnom procesu • Potražnja tržišta rada za profilima zaposlenika s konkretnim stručnim/ specijalističkim znanjima • Širenje baze studenata na šire regionalno područje • Suradnja s diplomiranim studentima koji su ostvarili respektabilne karijere 	<ul style="list-style-type: none"> • Spora prilagodba zakonske regulative binarnom sustavu obrazovanja • Globalno nestabilna politička situacija i terorizam • Demografski trendovi i emigracije • Rast konkurencije u području visokog obrazovanja (u RH i EU) • Smanjena potražnja za izvanrednim studiranjem • Promjena uvjeta najma poslovnih prostora (npr. povećanje iznosa najamnine, otkazivanje ugovora i sl.) • Povećanje troškova života • Brzo zastarijevanje tehnologije (resursni i kompetencijski izazovi) • Promjene u sustavu financiranja javnog visokog obrazovanja
---	---

Rijeka, listopad 2019.

